TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. **P_MSS_4475**

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

एदंणी॥ उच्यते॥ लोः पंडिताः। केषुं केषु शास्त्रेषु सदसासत्येषु युष्माकं परिचयो वर्त्तते। निश्रमाण शास्त्रे वा
व्याकरणे वा साहित्ये वा छंदसि वा अलंकारे वा वेदे वा इत्यादि शास्त्रेषु यदि संवतो अभ्यासस्तदेतोरीह
यंवा वदं तु चेत्प्रमाणे तर्हि प्रमाणप्रमेययोर्लक्षणं तदुच्यतां चेद्व्याकरणे तर्हि सावललक्षणं
उच्यतां चेत्साहित्ये विवेकश्चेत्तर्हि किं नि साहित्ये चेच्छंदसि तर्हि उद्घनबपलायालक्षणं किं चे
दलंकारे तर्हि विरोधालंकारः किमुच्यते वेश्यैः स्तु द्विविनिकं रूपसिद्धि व्याकरणे प्रतिभासस्ते लो
द्विविधा नंदः स मनूसंसारे धर्मो दस्ति वा ना। स्तद्ह स्तिचेद्धर्म तर्हि केच नं जीवा निगोदस्था नाक
द्वि त्रि चतुरिंद्रियपंचेंद्रियरूपं व्यवहारराशिनप्राप्नोति सबद्वारां जीवेहिं नऊ सोपऋमि
तिवबनात् प्रसरणाद् धर्मं उच्यते इति वचनात् नास्ति चेद्धर्म तर्हि केपि जीवाः संसारं समु
द्रमुल्लंघ्य कथं सिद्धाः तत्रोच्यते सब्रकाराणी जीवे हिं पन्नंइ इति सब्बजीवानां। श्रेत्य सर्वा घ्य
वसायस्थानानिघ्नाशाः निबऊ सो सब्बजीवैरतिरिक्तेषु अनंतनिगोदस्तत्र जीवा एवं ननिःसृ
ताः न निस्सरत्न न निस्सरिष्यंति॥ एवंविधानि तु नो वि भव नु धर्मो स्ति किं वा नास्ति तत्स्वरूपं 1

वादि धर्मो नास्ति नचैव लोके विद्यते यदि तर्हि को नास्ति धर्मो न कथं प्रत्यक्षप्रमाणेन आगम
प्रमाणेन अनुमानप्रमाणेन हेतुयुक्ति प्रमाणेन ज्ञायते धर्मोऽस्ति प्रत्यक्षप्रमाणे
न धर्मः कथं ज्ञायते धर्मः फलोपलंभात् अथापि केवलपालाद् दृश्यंते एके ईश्वराद्दृ
श्यंते एके सुखिनो दृश्यंते एके असुखा दृश्यंते तेन तत्र धर्म एव कारणं नान्यत् इदं तु प्रत्यक्ष
प्रमाणं अनुमानप्रमाणेनापि धर्मो ज्ञायते कथं यथा पर्वतो नोयं वह्निमान् कस्मात्
यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्र वह्निरेव तथा यत्र यत्र धर्मस्तत्र तत्र सर्वं समाहितमेव इदं अनु
मानप्रमाणं आगमप्रमाणेनापि धर्मो दृश्यते यथा [illegible]रिवाः परमार्थ ऋद्धिमंतो दीप्त
मंत अलवर्तिते लुच कुष्यां केनापि न दृष्टा परं तु अदृष्टा देवा आगमप्रमाणेन ज्ञायते
हापि मनुजे लोके पूर्वं एके तीर्थंकरा संजाता एके चक्रवर्तिनः संजाता एके गणधरा
संजाताः एके वासुदेवाः संजाताः एके प्रतिवासुदेवाः संजाताः ते तु अदृष्टा अपि यथा आ
गमप्रमाणेन ज्ञायते स धर्मः अनुष्ठी दानशीलतपोभावनादिरूपः तत्र के पापिन १

दानधर्मप्रमाणेन सिद्धिः संजाताः धनश्रेष्ठिवत् एके तु शीलधर्मप्रभावेन तु क्षिप्रा नारद
र्षिवत् एके तु तपोधर्मप्रभावात् दृढप्रहारवत् एके तु भावना धर्मः प्रभावात् केवलज्ञानं प्र १
रिपिंधा प्राप्ताः सरतेश्वरचक्रवर्तिवत् एके तु कुमारूपधर्मप्रभावात् शिवं संप्राप्ता
ः कूरगडू ऋषिवत् इत्यादि आगमे धर्मो अनेकधा उक्तः एवंविधो धर्मः प्रत्यक्षानि
सिद्धः तत् श्रुत्वा तेन वपोक्ति स्म अहो नवद्वा तु यं ज्ञातं [illegible] व नापंकि तातासास्ति ॥ अपलोपी
विद्या नास्ति धर्मः प्रत्यक्षादिप्रमाणानुपलंभात् लोकमाने केनापि धर्मो न दृष्टः कीदृ
शो धर्मो वर्तते केन वर्णेन धर्मो उपलभ्यते रक्तवर्णो न वा पीतवर्णो न वा कृष्णवर्णो न वा
नीलवर्णो न वा श्वेतवर्णो न वा केन वर्णेन वा तत् शीघ्रं कथयतु दृश्यते यदि धर्मो न वर्त
ते तु धर्मी [illegible] गाधातकाः पापकर्मरताः हिंसकं संप्राप्नुवंति ये ये मनुष्या धर्मिमि
ष्टाः सत्यवादि नो सेवन्ति ते ते मनुष्या [illegible] तस्मात्कारणे न धर्मो नास्ति
एवं ज्ञायते संसारमध्ये धर्मो नास्त्येव अस्मिन् संसारे ये ये मनुष्याः पापं कुर्वंति तेते म 2

नुष्याधर्माज्ञातृत्वं पते येये मनुष्या धर्मं कुर्वन्ति ते ते मनुष्या निर्द्धनाहत्वं पते ते तेसंकारणं नष्
मोपि नास्ति सोः पुमान् कष्टतो धर्मः केनेंद्रियेण गृह्यते पुरुषस्य पंचेंद्रियाणां स्पर्शन
रसन घ्राणचक्षुश्रोत्ररूपाणां मध्ये केनेंद्रियेण धर्मो गृह्यते तदा शाघ्रं वदय तदा नु तत्
ना याति तदा मौन माश्रयन्ति दृष्टः लोकएव तावत्रास्ति नु संसारे सार्द्धं द्वाद आगि आ: पाप
संतिसार्द्धं कोवि आधर्मो प्रवर्त्तते तत्कारणात् धर्मो नास्ति आकाशकुसुमं नास्ति
यथा शशके शृंगं नास्ति तथा धर्मोपि नास्ति ॥७॥ इति वादपत्रं ॥ एकोदराःष्टद्वमूल्या
र्भास्त्रिपरा भर्त्ते साविशः [illegible] फलने ॥ श्रीसेतसीमवे लि० २